

DOMOVINA.

Let
34

Tedaj
I.

Vredniti

na Travniku št. 377. I. nadst. (zav. skrbí tudi za razpisovanje listov).

Prispejete se za plačilo vsakega dnevnika tudi v naslednjem letu.

Plača se za vsako leto v 12 delih, če se vsakega dnevnika plača za celotno leto samo 2 g. 40 n., za 1/2 l. 1 g. 30 n., za četrt l. 70 n. Naredilna plačila in reklamacije naj se pošiljajo vredenju. Posamni listi se prodajajo v Goricah v bukvarnici K. Šohar-Jevina Travniku po 5 soldov.

UPREDELBA

za domača, slovenske in občne potrebe.

V Gorici, v petek 21. avgusta 1868

Izhaja vsak petek.

Velja po poštni plačilnici za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 60 n., za četrt leta 80 n. Kdor sam-po-sebi pošilja, plača za celo leto samo 2 g. 40 n., za 1/2 l. 1 g. 30 n., za četrt l. 70 n. Naredilna plačila in reklamacije naj se pošiljajo vredenju. Posamni listi se prodajajo v Goricah v bukvarnici K. Šohar-Jevina Travniku po 5 soldov.

Tabor v Ljutomeru.

Prvi pretres l. 1848 je izkročil tudi iz našega domačega kremenca iskro narodnosti; visoko kvišku je zagorel prvi kres narodne navdušenosti; ali drv ni bilo še prav dobrih, da bi se mu bilo nepromehama podtikalo; podtikali smo voščidel le u škopo; pogorela je prebitro in skoraj sam pepel zapustila, le malo šrjavice od drv je ostalo. Dobro pa je bil pepel tudi, da smo nekaj šrjavice za drugi pot va-nj zagrebli, nekaj pa je je Vestalka naša — „Novice“ — podpihaval, da smo vsak čas med dobo absolutizma toliko snubila imeli, da se je krog nas svetilo in da se je, kdor se je ognju priključil, lahko ogrel. — Po tem ko smo se bili streznili, nverili smo se, da chi molto abbraccio, nulla stringo (kdor veliko objame, nič ne stisne in unese); nverili smo se, da počasi se daleč pride, da ima še veliko peg naš jezik in da ga je treba še dolgo obdelovati, predno je kos vsem zahtevam javnega življenja; od druge strani pa smo se nverili, da v naših in naših v celotno državo vcepilena narodna zavest se sicer ne vada no prime, pa precej usabne, da treba tofel pri kerentikah začeti: po stopinjah delati na organizacijo, samoisceben razvoj našega ljudstva. To preverjenje, pa tudi politične razmere v Bachovi dobi, ktere niso dopuščale drugzega izkazovanja narodnosti, nego tiho, suanstveno, — notranja potrebnost in vnauja sila ste nas zavrnile na književno, sosebno jezikoslovsko polje, in, komur je bilo ono preveč suhoparno, hladil si je vneto srce s pesmarenjem; vsi smo bili slovničarji ali — pesniki! Ni ga pa zlega, da bi se kaj dobrega iz njega ne izcimilo. Tako tudi tukaj: Sčistili in izobrazili smo si jezik v isti dobi menda bolj ko vsako drugo pleme slovanško. V tem ko ima n. pr. hrvaščina še zdaj mnogo čez noč narejenega v sebi, je naša slovenščina čista, ko zlato, samo da je kdo iz nevednosti ne pači. —

Zraven sploh nepolitičnega, ubškoristnega daništva je skrbela že v isti dobi za občno omiko neizrekijev dobrotna družba sv. Mohora.

Drugi pretres l. 1859 nas je našel že za vso pripravljeno. l. 1860 se začne v Avstriji borenje za ustavo. Nadepolni oktoborni diplom in sploh duh tistoga časa je zakuril med nami ne sloot tacoga kresa, kakor prvrat l. 1848, pa živ ogenj, kerl je bil natočnejše gore in gori, ker je bilo že dovolj pristojne kurjavice: splošneje slovnčno znanje jezika, poznanje slovstva in zgodovine domače književnosti in vsled tega občneja snubila narodna in po njej občneja zavodnost. Da bi pa vse to ne ostalo mrtva glavica, da ne bi ostal ta kvas brez testa, ki ga ima prekisavati; da bi se začelo prešvarjati vsaj družbinsko življenje, ustanavljale so se v prvi polovici tega desetletja čitalnice. To je doba čitalnic, ktere so gledé na zunanje razširjanje slovenstva to, kar tiha literarna delavnost poprejšnjih deset let gledé na notranje ukrepenje.

Ali ne le zunanje lice družbinskega življenja mora biti narodno; ni zadosti, da je kaka reč le od zunaj po vrhu olikana in da se blišči, tudi ona sama od znotraj mora biti in ostati čvrsta, trdna, stanovitna. Stojenstvu našemu ima podajati in hraniti to notranjo moč — Matica, ktera se je v čitalniški dobi rodila.

Rodila sta se pozneje čitalnicam še dva brata: — Dramatično društvo, ktero ima ravnatl vplivapolno glediščno igranje, ki se je v čitalnicah pričelo, in vrli „Sokol“. — Vzajemno delovanje vseh teh faktorjev mora v kratkem povzdigniti slovenstvo na tisto stopinjo, na kteri stojé druga ljudstva, ia to tim lože, ker pri nas ne gre za to, da bi izobraženol omike in olike sploh še je iskali, ampak samo za to, da frak za šurko zamenjamo.

V takem stanu nas je našel tretji pretres l. 1865. Zopet se je država zmajala, zopet je trebalo novega

Podlistek.

Fogumna lovca.

(Basen, spisal Franjo Zakrjski.)

Vsasilnega pogleda,
Ko dva Stempiharja,
Nad groznega medveda
Sta lovca v hosto šla.
Gredé ni brke viha
Nimrodski čudni par;
Bolj smešen pač pavliha
Na svet ni bil nikdar.
Uboz'ga kosmatina
Ze vid'ta ubitega,
Po njih bo vsa dolina
Dane slavno rešena.
Ta čin bo dosti prida,
Končan bo jok i stok,
Ze v mislih sjajni zida
Se njima slavolok. —

Zdaj nekaj zašumati,
Strah lovca že ima —
„Presnet', če je kosmati!...“
Štrmé prislušata.
I zajček iz grmiča
Nedolžen prišumi:
Nju srčnosti je priča,
V nju licih ni krvi.
Pred njima — mož beseda —
Se čudež zdaj godi,
Ker zajček u medveda
Se jima spremeni
Brezsapna, glej, zbežita
Zdaj lovca v dve strani,
Ter udri, tje drvita,
Da križem vse leti.
* * *
Pravljica ta je stara:
V porodu hrib ječi,
I ko zuebi se kvara,
Se smešna miš rodi!

uravnavanja.—Precej po pražkem miru so je zdelo, da vstaja v Avstriji slovansko solnce, kterega zora je že davno napočila. Ali, ko smo je imeli gledati in radovati se ga, pride oblak—dualizem—zakrije nam naše solnce; osupnjeni gledamo va-nj; pa razvedeli smo se; —nič ne dé; mi vemo, da za oblakom sije solnce — post nubil Phoebus.

Ne mi, nasprotniki naši so to prvi izrekli, da Slovenci smo političen faktor, s katerim je treba računati. Nasprotnik pa ima bistro oko. In, če je veljal ta rek pred poldrugim letom, o lanski volitveni borbi, velja timveč zdaj: potrjuje ga *tabor Ljutomerski*. Da, tabor v Ljutomeru zaznamuje novo dobo v zgodovini narodnega našega razvoja, zaznamuje *določni prestop ljudstva našega na politično polje*.

Spominjam se še dobro, kakor da bi bilo danes, nekega dopisa iz peresa načelnika tukajšnje skrajno leške stranke l. 1864 v todanjem tržaškem „Tempo“-u. Gledali so takrat naši sosodje pisano naš napredek in nahajali smo marsikaj zabavljivega v njih organih. Med drugim sem našel na to-le misel (besed se ne spominjam več na tanko): „Naj ne mislijo Slovenci, da samo s propenjanjem svojih narodnih pesmi po čitalnicah — kaj opravijo; za napredek treba omike, treba obrtniškega meščanstva“ itd. Ta stavok je mene globoko zbudil in tudi drugo premišljivo našinec. Pustimo pa danes drugi del stavka in držimo se prvega „s samim petjem..... nič ne opravijo....“. Tudi tukaj je nasprotnikovo bistro oko, ki tako sodi—in—prav sodi. Čitalnice so vevajna naprava; one so ljudske učilnice, so ognjišča narodnosti, so prijetne oaze v puščavi naše javnosti. Pa kaj bi drugi narodi rekli, ko bi oni druzega ne imeli nego—kazino? Vsa javnost moramo razkvasiti in prestvariti. V ta namen pa je bilo treba prestopiti čez prag čitalnic.

Ko sem čital vabila k prvemu taboru, našel sem v nekem časniku — v „Zukunfti“ menda—na isto misel, ki sem jo iz „Tempo“-a zgorej navedel. „Izvitati se moramo iz petja in čitalniških „živio“-in „slava“-klicev, ter prestopiti na politična tla“, tako nekako je tam pisano. In—prestopili smo, srečno prestopili!

7000 ljudi, ki se na en migljev nekterih rodoljubov zberejo,—čudopolno zgledni red in skoz in skoz spodobno, dostojno obnašanje, da nista imela niti prvosednik, niti vladin komisar kaj opominjati: to mora vsakomu imponovati, še nam samim imponuje. Kak razloček med undanjim nemško - narodnim taborom pri „Šperlu“ in med Ljutomerskim! še celo v meetingov rojstni deželi, na Angležkem, ne uabajamo velej take rednosti, spodobnosti in take zrelosti. Pač vredno je naše ljudstvo, da se mu do zadnje pičice izpolne resolucija.

Zdelo se mi je primerno, pregledati v naglici o priliki prvega tabora ves dvajsetletni čas narodnega našega razvijanja ne toliko zato, da vidimo, kaj in koliko se je v 20 letih zgodilo, timveč zato, da moremo vredno ceniti pomembo tabora Ljutomerskega, kateri je pomenljivi sam na sebi, kot političen faktum, nego po tem, kar zmerna, na postavni podlogi stoječa resolucija obsega. — Imeli smo sicer že od 1861 politične skupščine—deželne zборе.— Ne gledé na njih področje in oblast ter na to, kar so storili in dosegli, bili so memo unih zgolj narodnih in književnih naprav politične gojivnice našim ljudem. Ali, če jih primerimo taborom, razločujejo se od njih po tem, da so d. zbori le bolj

nekake višje učilnice, v tem ko so tabori v političnem oziru toj kar domače ljudske šole gledé na občno omiko ljudsko. Od tod njih važnost. Muozicam so bliže in niže in jim bolj v živo segajo nego d. zbori. M.

Ogled po svetu.

Na Dunaji so dovršili 18. t. m. z veliko svečanostjo zvonike nove cerkve, ktera se zida v spomin, da je bil presv. cesar l. 1858 umora rešen.

Nj. vel. prav. cesar je zdaj na Bavarskem; žel je že príd rojstnim godom tje ter snidel se s kraljem bavarskim. Cesarica je že od poprej v svoji rojstni deželi.

Na Dunaji so se zbralo 200 učiteljev ljudskih šol; šli so poslušat govor v kmetijskem. Minister za kmet. zadeve, grof Potocky, jih je ogovoril. — Z Goriškega sta 2 učitelja v Beču (gg. Goljovščok iz goriške normalke in Budal in Gradjsča.) Začelo se je podučevanje 16. t. m.

Nuj važnejše vprašanje v Avstriji je zdaj to: kako bo kaj s pražkim deželnim zborom; nič gotovega se še ne ve, ali pridejo ali ne pridejo česki narodnjaki k sejam in kako se bodo vodli. — Val dež. zbori cisalajtanskih dežel so snidejo v saboto 22. t. m.

Okoliščani tržaški so poslali to-le adresu Nj. veličanstvu, cesarju:

Vaše Veličanstvo!

Narodni batalijon Tržaške okolice je stoteletja udano in zvesto služil slavim prednikom Vašega c. k. Veličanstva, in Vi sami, presviti-li naš kralj in cesar, blagovolili ste mu najmilostjivše izročiti svojo Najvišjo zaščito, ko so sednji vojni viharji pretresali našo državo. Noben madoč nikoli ni oskrbnil njegove udanosti in zvestoba do presvite cesarske hiše; tudi v sednjih žalostnih dogodkih v Trstu se noben ud tega vojaškega krdele v ničem ni zagrešil.

Pri vsem tem tako lojalnem vedenju, pri vsaj udanosti in zvestobi do presvite Vaše kroge, začela se je napejati neka mala stran-ka zoper narodni batalijon, ter si prizadeva s nepoštenimi sredstvi, da podkoplje batalijonu staro čast, da ga pripravi v nevreden sum pri visoki vladi Vašega c. k. Veličanstva; celo v mestnom svetovanstvu nekteri govore za to, naj bi se to vojaško krdele razpustilo in predrano trdijo, da je vedno kuganje Trstu, ja batalijon, ki je tolikrat nasleplil red v mestu hranil.

Tako vedenje je batalijonu velika žalitev in ošito priča, da izvira iz žalostno zmote in nečistih namenov.

Če tudi je Vašemu c. k. Veličanstvu neomejena udanost in neokrunjena zvestoba do presvite kroge preslabro znana, vendar se ne moremo zastopniki okolice in nje prebivalci vzdržati, da ne bi take britkosti občutemu srcu Vašega Veličanstva potrdili in v največji pokornosti prosili:

„Vaše c. k. apostolsko Veličanstvo blagovoli najmilostjivše ukazati, da batalijon ostane v vsem tak, kakoršen je zdaj.“

Vkljub repeučenju „Cittadino“-vemu je vendar-le prišel na cesarjevo rojstvo okoliščanski batalijon v mesto na parado, in nihče se ni upal motiti miru.

V Sestjani (blizo Nabrežine), kjer rijejo kamenje za zasipanje morja v Trstu, se je zgodila pretekli petek strašna nesreča. Podžgali so bili eno mino. Nekega kmeta, kateri je prehitro na razstreljeno mesto tekal, da bi med kamenjem raznosene čoke in korenike posekanih debel pobiral, zadušil sapa (gaz) iz votline puhtača; 4 francoski delavci tečejo mu na pomoč, ali tudi oni počepajo zaendrugama na tla. Kmet, ki je vznak ležal, je prišel pozneje k sebi, uni 4 pa so mrtvi. — Tisti dan se je tudi v Trstu pri vsipanju kamenja v morje četvero ljudi vtopilo.

Študentovski shod 14. t. m. v Ljubljani se je v lepem redu zvršil. Sošlo se je bilo kakih 120 slovenskih študentov graškega, dunajskega in praškega vsučilišča. Zjutraj so zajirkovali pod Cvetličnikom; proti 10. uri se je začela seja v čitalnični dvorani. Prvosednik osnovalnega odbora, dijak zdravništva g. Rud. Kristof je nasvetoval po kratkem ogovoru za predsednika vrednika „Slov. Naroda“ doktoranda A. Tomšica, za perovodji fil. stud. Celastina in Levecz. — Došlo je bilo mnogo pozdravilnih telegramov; ti so se po predsednikovem vvodnem govoru nar pred prebrali.

Prvo točko programa („o vpeljavi slovenskega jezika v ljudske in srednje šole“) je z razlogi podpiral in priporočal g. Samec, med. st. Med njegovim govorom, pri besedah, „da hodiyo učitelji celo na dom preiskavat učencem miznice in pobirat jim slov. knjige in časnike in da vlada to rada gleda...“ se je oglasil c. k.

komisar g. Hodovar, rekoč, da vlada tacemu ravnanju nikakor ne pritrjuje; če je kak učitelj kaj takega storil, storil da je samolastno. Zbor je to pojasnjenje z „dobro“ klici sprejel. 1. točka enoglasno potrjena. 2. člen resolucije: „naprava pravne akademije v Ljubljani“ se je izpustil. O tretji točki („dopolnitev jugosl. vsučilišča v Zagrebu“) je govoril naš rojak, jur. stud. *Franco Oblak*. Nemci, pravil, imajo 4 vsučilišča v svojem jeziku; v Pragi, v Beču, v Gradcu in v Innspruku. Steje se toraj na eno višo šolo 1,972,881 glav; avstrijskih Jugoslovanov je 3 milijoni 955 tisuč 882, pa še enega vsučilišča nimajo. Nemci plačujejo le 19.036,891, Jugoslovani pa 38,253,378 gld. davka; Nemci dajo vojakov 37550, Jugosl. pak 77.000 mož. Točka o vsučilišču sprejeta. Tako tudi 4. o „Slovenski Omladini“, katero je podpiral phil. st. *J. Jurčič*. — V poldrugi uri je bila seja končana; med dijaki vse živo. Šli so pozneje obiskat Vodnikov dom v Šiško; zvečer je bila veselica v čitalnici.

V Ljubljani je začel izhajati kot organ ondašnjega političn. društva „Konstitutioneller Verein“ nov dnevnik, pod imenom „Tagblatt“. Ker samo 6 gold. velja, v tem ko družni dnevnik po 16—20 gold. stanejo, leti na-uj sum, da mora imeti kako podporo. Duša pravijo da mu bo g. Dežman.

Učitelji kranjskih ljudskih šol napravijo 15. prih. meseca v Ljubljani tabor.

V odbor Slov. Matice so bili izvoljeni v občnem zboru 5. t. m. te-le gospodje Ant. Kos, dr. Jan. Pogacar, dr. Leon Vončina in dr. Fr. Papož za ljubljanske; Črne Ant, Matija Majar, dr. Rad. Razlag, Drag. Šavperl, dr. And. Vojaka, dr. Jož. Vošnjak za onanje. — Živa razprava je bila zaradi „Naučnega slovnika“; nasvet, da se bo začel izdajati, je obveljal. Potrjena so tudi popravljena pravila.

Car ruski in kralj pruski sta se snidla uni teden v Schwalbachu.

Na jutrovan so reči zelo napeto. Naša vlada je prepovedala izvažati orožje in streljivo na Srbako, v Rumenijsko in Bosnajo — Ze zopet se delajo neki vpričo rumenske vlado priprave za novo prekuoijsko poskušnjo na Bulgarakem.

Dopisi.

Iz Kanalskih hribov 12. avgusta. — Poletni čas imajo navadno časniki veliko s tem opraviti, da svetu naznanjajo prihod gostov, ki ali se shajajo v toplice, ali kot „turisti“ po visocih planinah plazijo, ali kot strelci skupaj vrejo, kakor se je pri slovesnem strelskem shodu na Dunaji une dni godilo. Zakaj bi se tudi iz naših hribov kaj enacega ne dalo na znanje? Tudi k nam je privabila letošnja poletna „saison“ vrle goste; le škoda da imajo preojstre zobé in nenasitljiv želodec, premalo pa dvorljivosti (maniere), ker si izbirajo naj bolje grizljeje, pa jo po obedu naprej potégnejo, ter po rajtengi nič ne prašajo. Toda ne čudite se tej surovosti, zakaj došli so nam ti čudni gostje iz Trnovskega gojzda, se ve da po štirih nogah. Celo poletje, glejte! se vlačijo, ne eden, temuč kolikor je znano trije volčje po tukajšnjem gojzdu med Ldmom, Kalom in Lokovcem, in razsajajo med živaljo, ki je na paši, da je kaj. Sprva so davili le ovce, zdaj pa tudi že junce napadajo, od katerih je kolikor sem slišal, že čvetero v kratkem času umorjenih. Te dni so najšli pa še mlado kobilo mrtvo v gojzdu, in vso pobito. Sicer ni bilo poznati, da bi bila po volčjih zobéh prišla ob življenje, vendar se sme za gotovo soditi, da je od volkov oplášena dirjala, dokler se ni pobila in na tla zgrudila. V štirinajstih dneh je po tem takem en sam kmét prišel ob to kobilo in enega junca. Ze spet so sliši, da ena krava mrtva leži v gojzdu. Kakor je videti, mislijo ti ljubi gostje pri nas za dobro umestiti se. In kaj bi ne? Zrak jim dobro tekne, jed še bolj; hali so jim tudi ni treba, da bi jim kdo prostó, priljubljeno življenje kalil, ker poznajo energijo naših občin, odkar uživajo avtonomijo — in si mislijo: dobro je tukaj, v Trnovskem gojzdu smo morali srno loviti, ki imajo hitre noge, pa manj okusno meso; tukaj z majhnim trudom dobivamo boljše „prato“ — Če bo dolgo tako

šlo, bi se res znalo izpolniti besede, s katerimi je nekdo našim kmetom pod nos dal, ko je menda rekel, da jim bojo volčje sčasoma še polento iz kotla vneli. Da to ni prazna šala, viditi je iz tega, da o belem dnevu brez strahu celo blizo hiš postranskih priti upajo. Pri-povedoval je kmet v L., kako da je bil zagledal 7. tega mesca velicega volka ne daleč od hiše, in ne, da bi bil pobegnil, marveč je škrat še le sedel in proti hiši gledal, kakor bi se bil hotel norec delati. Ravno tisti dan je sedel berač pri poti ne daleč od hiš, in si ravno lulo (fajfo) polnil, kar na enkrat prilomastita dva volka po hribu doli mimo njega. Prestrašil se je revež tako, da mu je, kakor pravi, lula iz rok padla. To pa o belem dnevu. Mislim sem pač to poslušavši, zakaj bi strelci raje v naših krajih shodov ne imeli, in pokazali v djantji, da so res strelci, ki so smejo ponášati, da so kos volkom še bolj ko jedm-novcu? Ali pa je morda moč „nove dobe“ naše ljudi že tako prošinila, da si v čast štejejo, tudi to blage naselnike določne storiti blagrov svobode, ki nam jih je ona prinesla? —

Iz spodnje Tribune. 16. avgusta. Draga „Domovina“! V 32. listu t. l. si prinesla dopis iz dol- lenje Vertojbe, po katerem ondašnji gospod vlkar na- znanja, da tam že ved časa pogrešajo nekoga človeka, o katerem se tudi sliši, da bi se bil na Tominskem kje vtopil. — Morebiti je to tisti človek, katerega so našli tukaj 15. julija t. l. vtopljenega v potoku „Gačniku“ — kateri deli okraj tominski od goriškega—in o katerem se do zdaj še ni izvedelo, kdo da bi bil. Po komisijaki preiskavi—komisija je bila zaradi tega iz Tomina pri- šla—se je pokazalo, da je bil vtopljeni človek mož prav trdnih udov, velike postave, rjavkastih las, pa kakih 40—45 let star, in; kar je bilo naj bolj znamenito, —podobno je bilo, da je bil kruljev—imel je namreč eno nego precej krajšo od druge. Kakor so ljudje, kte- ri so ravno tistega človeka prepeljali večer še živega videli—povedali, ni mogel človek pri čisti pameti biti, kajti bil je prav smešno in bórno obločen—bos in go- lohlav in pa prav robaštega in, sirovega obpašanja. Da ni mogel pri čisti pameti biti, kaže tudi mesto, kjer so ga vtopljenega našli, kraj, namreč, kamor pameten člo- vek brez potrebe ne gre, in le z veliko težavo priti more. V temni, grdi grapi, med strašnim skalovjem je nek ribič,—kteri se je bil po robu do vode priplazil, nadja- je se, da v povračilo svojega truda lepo postrv iz vode potegne—na reveža naletel— pod nekim slapom sred globokega bajerja je ležal.— Kjer je tud meni na temz ležečo, da izvem, kdo da je bil tisti človek, kateri je tukaj tako strašno smrt storil, prosim Te lepo, „Domo- vina“, priobči ta moj dopis; morebiti se vendar le izvé kaj več od tistega reveža. Bog bodi mu milostljiv!

Janez Kustrin, previdnik.

Domači novičar.

(Cesarjevo rojstvo) se je obhajalo v Gorici po na- vadi. Ta večer poprej ste obhodili mesto dve bandi, mestna z (voščenin) bakljami in vojaška. Drugi dan zjutraj nas je zbudilo streljanje z grada in vojaška budnica po ulicah. Ob 9. uri je imela posadka sv. maše (zarad deževnega vremena) v cerkvi pri sv. Ig- naciji; glavne dele je oznanjalo in slavilo streljanje pred cerkvijo in z grada. Ob 10. uri so imeli prvz. nad- škof slovesno sv. opravilo v vel. cerkvi, katerega se je vdeležilo vse uradno osebje in mnogo drugih ljudi. Zvečer je šla zopet vojaška banda po mestu.

(Ena petarda) je tresčila 18. t. m. ob 8. u. zve- čer za vrati Stabile-novega poslopja na Travniku (v katerem je kavarna „pri Evropi“ in društvo „Concor- dia“, ki je imelo tisti večer veselico Nj. veličanstvu na čast.)

(G. baronu Kübeck-u za slovo) je igrala pred po- slopjem c. k. okr. gosposke v petek 14. t. m. zvečer vojaška banda (46. inf. polka). V saboto popoldne je zapustil Gorico, ter podal se naravnost v Celovec. Spre- mili so g. poglavarja do kolodvora dež. glavar grof Pace, mestni župan dr. Visini, drž. pravdnik dr. Defa- ois, uradniki okr. glavarstva, in mnogo družih imenitnih oseb; spremilo ga je—kar je nar več vredno—občno

spoštovanje—tudi celó skrajne laške stranke, kakor se zdaj iz vseh ust sliši *).

(*Novi c. k. okrajni glavar baron Pino Friedenthalski*) je došel 14. t. m. v Gorico.

(*Tudi nove c. k. okrajno-sodnijske adjunkte*) že imamo: Za Tomin gg. okr. aktuarj dr. Anton Tušar in Ant. Visintini I.; za Kanal g. o. akt. Jož. Wallenhof; za Ajdovščino gg. okr. akt. Avg. Huber in auskult. Emil Kopic; za Komon okr. adj. g. Pavel Unterkircher; za Sežano g. okr. predst. ajdovski Franc Borghi; v Karmin okr. adj. g. Jož. pl. Stabile; za Gradisce adj. g. Ant. Comelli pl. Stuckenfeldski; za Trkič ausk. g. Filip Conto Dandini de Silva; za Cervinjan akt. Aug. pl. Fioreni. — (Za Cirkno in Bovec ne nahajamo še nobenega. Tomin je v vsakem oziru izvrstno preskrbljen. Ena reč pa presega „Domovinino“ modrost: zakaj namreč da so poslali naše ljudi v Istro, kakor n. pr. gg. Trnovca (iz Sežane), Budal-a (iz Komna) in Gorjup-a (iz Tomina). T. pride v Buzot (Pluguento), B. in G. pa v Pazon. Res, da bodo tudi istorskim Slovanom koristili, ali Bog je popred sebi brado ustvaril.)

(*Državni podpravniki*) pri o. k. okrožni sodnji v Gorici je g. J. Poljak.

(*Pevkinja v veliki cerkvi*). Po laški begi je voljalo pri nas do sikhmal za nespodobno, da bi ženske na koru pele; samo deklice mestne glavne šole pod vodstvom vrlega vodje g. Ant. Kumarja so bile poslednja leta edina izjema, in pa na Placnti se je včasih dekliško petje slišalo. Na velik Šmarni dan in na cesarjevo rojstvo pri nadškofovi maši smo med pomnoženim možkim pevskim zborom tudi *patoro deklet v prvo slišali*. In to je prav; kajti oudašnje cerkveno petje je že zelo zelo glasov potrebovalo. Škoda le, da se večkrat take skladbe zvršujejo, ktere ali za cerkev niso, ali pa so morda le pevcev umu, pa ne srcu poslušavcev všeč. 15. in 18. avgusta se je pola neka Diabelli-ova maša, ktero „Credo“ n. pr. je za gledisce ali za na Travniku, nikar pa za cerkev, ne gledé na končno „fugo“, ki je prava „gnjusoba na svetem mestu“, naj rečejo gospodje musici, kar hočejo. Kdor hoče vedeti, kaj in kako je treba v cerkvi peti, naj hodi poslušat (ob posebnih praznikih ali časih) k sv. Ignaciju ali k sv. Antonu predomenjene šolske deklice, pa naj prepusti izboranje cerkvenih skladb okusa vodje g. Kumarja.

(*Učiteljski pripravniki*) so imeli 18. t. m. pp. v pričo mnogih povablencev častno preskušnjo v *toloskih vajah*, kterih so se učili pod vodstvom gimn. prof. g. A. Klodič-a. Prej in Vmes so tudi peli. Vse je šlo izvrstno.

(*Deželni zbor v Gorici*) se začne 22. t. m. Ob 10. uri dop. bodo imeli prevz. knez-nadškof v ta namen v vel. cerkvi slovesno mašo; po maši bo začetna seja.

(*Za slovenski tabor na Goriškem*) se delajo priprave. 24. t. m. ob 2 u. popoldne bo pri Cattarini-u posvetovanje, ali, kam in kedar se ima sklicati.

(*Pripravljen razred*) za srednje šole se ima po ministerstvenem razpisu napraviti za tiste učence, kteri pri sprejemni preskušnji padejo. Plačavati bodo morali učenci po 2 gold. na mesec.

(*Preskušnja pri gluho-mutcih*) bo 2. septembra od 9-12 dp.

(*Na otoku Morosini-ovem*) je umrl 15. t. m. ondašnji vikar g. Fr. Komar.

(*Šolsko leto*) na goriškem gimnaziji se bode končalo 26. avgusta.

(*Za Biljansko farno*) je predstavilo namestništvo prč. g. Alojzija Fabiani-a, dosedanjega vikarja v Kostanjevici.

(*G. Franc Grossmann*) bivši okr. predstojnik v Tominu je imenovan na dva kraja, za dve službi: za okrajn. glavarja v nekem malem mestu na Českem, in za okrajn. sodnika pri nas v Ajdovščini. Izvolil si je glavarstvo na Českem.

* Mikalo bo gotovo, posebno Koružce, izvedeti nekaj črtic iz bar. Kübeck-ovega službovanja. Izučil se je v Terezijšči; pravo pa je dovršil v Inspruku. L. 1850 je stopil v državno službo; precej po tem je prišel v Milan kot predsedništveni tajnik; od tod je šel na Dunaj, kjer je nekaj časa pri ministerstvu služil; 1859 je prišel v Ljubljano kot poglavarstveni svetovavec; iz Ljubljano l. 1864 meseca januarja v Gorico.

Družba za vinstvo v Gorici.

Zbori.

§. 23. Občni zbor vseh družnikov se bode sklicoval vsako leto meseca avgusta; naznanjal se bode s posebnim povabilom, ki se za časa in redno vsacemu udu pošlje ter tudi v deželnem vladinem listu tržaškem in v časniku c. k. kmet. družbe goriške „Atti e memorie“ razglasi.

Zboru se predloži la potrdbo račun in sporočilo preglednikov; obravnavale se bodo dalje vse reči, ktere svetovavstvo zboru na sklepanje navetuje.

Vsak družnik ima pravico, kaj navetovati, toda morali se bodo naveti predložiti svetovavstvu 14 dni pred občno sejo.

Izredni zbori se lahko skličejo, kedar koli se zdi to svetovavstvu potrebno, ali pa kedar 20 udov s pisano prošnjo to zahteva; v tej prošnji morajo razložiti prošnici svetovavstvu svoje nagibe in namene.

Sklepi zborovi so veljavni, naj je udov nazočih, kolikor si bodi; obveljavajo pa sklepi z nadpolovično večino glasov.

§. 24. Kedar gre za voljenje oseb, ne bodo se šteli glasovi po delnicah, ampak po številu pričujočih glav, in, če se pokaže, da ni po prvem glasovanju nobeden z absolutno večino glasov izvoljen, bode se glasovalo v drugo; potle se bo kroglalo (balotalo) med tistima dvema, ktera sta imela naj več glasov.

§. 25. Če se bo hotelo v teh pravilih kaj prenarediti, bo treba, da se snide polovica družnikov ter morate privoliti v prenarodbe dve tretjini nazočih.

§. 26. Reči, ktere se bodo imele obravnavati, bodo morale biti razpoložene v družbini pisarnici vsaj 4 dni pred zborom.

Koristi.

§. 27. Od čistega dobička, kakoršen se poda iz letnega opravilstva, odbije se tak znesok, da se plača vsacemu delniku 5 % na kapital, ki ga je že vplačal. Po tej razdelitvi se odbije 15 % od ostalega iznosa (suma) za upravno svetovavstvo valed §. 17.; o tem, kar še ostane, določi občni zbor, kar se mu bo zdelo primerno.

Kedaj družba neha.

Družba neha:

1. Kedar poteče čas v § 5. odločen, če se ni v občnem zboru sklicanem vsaj eno leto preden ima družba nehati, sklenilo, da naj še dalje obstoji;

2. ako se pokaže zguba, na ktero se ozira § 5;

3. če zahteva to toliko delnikov, da štejejo vsi skup dve tretjini glasov vse družbe in če njih zahtevo občni zbor po §. 25. pohvalli.

§. 29. Zastran ravnave o ugotovitvi (likvidaciji) velja, kar velava zakonik kupčijski.

§. 30. Temeljna načela teh pravil se bodo razložila v notranjem opravnem redu, ki se zloži, brž ko bo družba v zmislu §. 6. zatrdno ustanovljena, in še pred višo potrdbo.

Opravnai red se razpošlje družnikom, da se pretrse in odobri v prvem občnem zboru.

V Gorici 28. marca 1868.

Za ustanovni odbor

Hektor vit. Ritter l. r.

Aleksander pl. Claricini l. r.

Dodatek.

Vsled namestništvenega depisa od 30. junija t. l. št. 6557. se bode moralo v prvem občnem zboru tudi še zastran teh-le točk kaj skleniti:

1. Ker utegne družba za vinstvo v tak stan priti, da vzame kaj denarja na posodo, naj bi določil občni zbori: ali, v katerem primerljeji, kako in a žigovim privoljenjem bo tak zajem (izposojilo) pripuščen.

2. Kako se bode ravnalo, kedar bo treba razsoditi kak prepir izvirajoč iz družbinih razmer.

3. Kdo bode prejemal vplačila, ko bode družba potrjena.

Borsni kurs 19. t. m. Metall. 58:40; narodno posojilo 62:20; London 114:95; adžjo srebra 111:50; cekini 5:43.

Loterijske številke. 19. avgusta v Tratu 46, 43, 40, 30, 36. — 12. t. m. na Dunaji 35, 28, 54, 32, 34.